

LATVIJAS REPUBLIKAS MINISTRU KABINETS

2010.gada
Rīgā

Noteikumi Nr.
(prot.Nr. §)

Noteikumi par Eiropas dzelzceļa sistēmu savstarpēju izmantojamību

Izdoti saskaņā ar likuma
"Par atbilstības novērtēšanu" 7.pantu
un Dzelzceļa likuma 43.panta trešo daļu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka prasības, kas jāievēro, lai nodrošinātu Eiropas dzelzceļa sistēmu savstarpēju izmantojamību, kā arī kārtību, kādā tiek veikta Eiropas dzelzceļa sistēmas savstarpējas izmantojamības komponentu un apakšsistēmu atbilstības novērtēšana un tirgus uzraudzība.

2. Noteikumos lietotie termini:

2.1. apakšsistēmas verificēšana - procedūra, kuras ietvaros pārbauda apakšsistēmu, lai apliecinātu, ka tā atbilst šo noteikumu un dzelzceļa nozari reglamentējošo normatīvo aktu prasībām un to drīkst nodot ekspluatācijā Eiropas dzelzceļa sistēmā;

2.2. dzelzceļa tīkls - līnijas, stacijas, termināļi un dažāda veida stacionārs aprīkojums, kas vajadzīgs, lai nodrošinātu drošu un nepārtrauktu sistēmas darbību;

2.3. esošā dzelzceļa sistēma - esošās dzelzceļa sistēmas infrastruktūra - sliežu ceļi un stacionārās iekārtas, kā arī jebkuras kategorijas un izcelsmes ritošais sastāvs, kas izmanto šo infrastruktūru;

2.4. projektētājs - komersants vai persona, kas izstrādā savstarpējas izmantojamības komponentu vai apakšsistēmu tehniskos risinājumus, ko izmanto ražošanā vai apkopē;

2.5. ražotājs - komersants, kas izgatavo savstarpējas izmantojamības komponentus. Ražotājs var būt arī projektētājs;

2.6. saskarne - apakšsistēmas funkciju kopa, kas nodrošina tiešu mijiedarbību ar citām apakšsistēmām, lai izpildītu visas nepieciešamās ekspluatācijas un tehniskās pamatprasības;

2.7. savstarpēja izmantojamība - dzelzceļa sistēmas spēja nodrošināt drošu un nepārtrauktu vilcienu satiksmi, kas ļauj panākt nepieciešamo caurlaidības līmeni uz attiecīgās infrastruktūras;

2.8. savstarpējas izmantojamības komponents - jebkura detaļa, detaļu grupa, mezgla daļa vai mezgls, kas iekļauts vai ir paredzēts iekļaušanai apakšsistēmā un no kura tieši vai netieši atkarīga Eiropas dzelzceļa sistēmas savstarpēja izmantojamība. Savstarpējas izmantojamības komponents var būt materiāla lieta vai nemateriāla sistēma (piemēram, programmatūra). Savstarpējas izmantojamības komponentus var lietot arī citās nozarēs, bet, ja tos izmanto dzelzceļa vajadzībām, tiem nosaka īpašas prasības;

2.9. pamatprasības - nosacījumi, kurus izpilda attiecībā uz Eiropas dzelzceļa sistēmu, apakšsistēmām un savstarpējas izmantojamības komponentiem, tostarp saskarnēm (pielikums);

2.10. pamatparametri - reglamentējošie tehniskie vai ekspluatācijas nosacījumi, kas izšķirīgi ietekmē savstarpēju izmantojamību un ir norādīti attiecīgajās savstarpējas izmantojamības tehniskajās specifikācijās;

2.11. uzraudzības iestāde - iestāde, kura pieņem lēmumus par apakšsistēmas nodošanu ekspluatācijā Eiropas dzelzceļu sistēmā, kā arī veic tirgus uzraudzību, lai tiktu izmantoti tikai šiem noteikumiem atbilstoši savstarpējas izmantojamības komponenti. Latvijā uzraudzības iestāde ir Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija.

3. Šajos noteikumos noteiktās prasības attiecas uz tādu šo noteikumu II nodaļā minēto Eiropas dzelzceļa sistēmas daļu projektēšanu, būvi, ekspluatāciju, modernizāciju (ievērojamiem pārveidošanas darbiem, kas uzlabo apakšsistēmas vispārējo darbību), atjaunošanu (ievērojamiem nomaiņas darbiem, kas nemaina apakšsistēmas vispārējo darbību), darbību un apkopi (profilaktisku savstarpējas izmantojamības komponentu nomaiņu ar detaļām, kam ir identiskas funkcijas un darbības parametri), kuras nodod ekspluatācijā šajos noteikumos paredzētajā kārtībā, kā arī uz to ekspluatācijā un apkopē iesaistītā personāla profesionālo kvalifikāciju un personāla veselības un drošības nosacījumiem.

4. Šajos noteikumos noteiktās prasības neattiecas uz:

4.1. metro, tramvajiem un citām piepilsētas dzelzceļa sistēmām;

4.2. infrastruktūru, kas ir funkcionāli atdalīta no pārējās dzelzceļa sistēmas un kura paredzēta tikai vietējo, pilsētas vai piepilsētas pasažieru

pārvadāšanas pakalpojumu nodrošināšanai, kā arī dzelzceļa uzņēmumiem, kas darbojas tikai šajos tīklos;

4.3. privātu dzelzceļa infrastruktūru, kuru izmanto tikai īpašnieks, lai veiktu savu kravu pārvadājumus, kā arī ritošo sastāvu, ja to izmanto vienīgi šādā infrastruktūrā;

4.4. infrastruktūru un ritošo sastāvu, ko izmanto tūrismam, saglabā kā vēsturisku objektu vai lieto tikai vietējiem mērķiem.

5. Ritošajam sastāvam, uz kuru saskaņā ar šo noteikumu 4. punktu neattiecināta šo noteikumu prasības vai kuram saskaņā ar šo noteikumu 83.punktu nepiemēro savstarpējās izmantojamības tehnisko specifikāciju prasības, atļauts izmantot šo noteikumu prasībām atbilstošu dzelzceļa infrastruktūru.

6. Eiropas dzelzceļu sistēmai, apakšsistēmām un savstarpējas izmantojamības komponentiem, tostarp saskarnēm, jāatbilst attiecīgajām šo noteikumu pielikumā minētajām pamatprasībām.

7. Savstarpējas izmantojamības komponentu atbilstību pamatprasībām nosaka paziņotā institūcija, kas atbilst šo noteikumu V nodaļas prasībām. Paziņotā institūcija veic novērtēšanu saskaņā ar šo noteikumu VI nodaļu.

8. Apakšsistēmu atbilstību pamatprasībām nosaka paziņotā institūcija, kas atbilst šo noteikumu V nodaļas prasībām. Paziņotā institūcija veic verificēšanu saskaņā ar šo noteikumu VIII nodaļu.

9. Šajos noteikumos paredzētos Valsts dzelzceļa tehniskās inspekcijas amatpersonas lēmumus var apstrīdēt Valsts dzelzceļa tehniskās inspekcijas direktoram Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā. Valsts dzelzceļa tehniskās inspekcijas direktora lēmumu var pārsūdzēt tiesā Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā.

II. Eiropas dzelzceļa sistēma

10. Eiropas dzelzceļu sistēma sastāv no Eiropas parastā dzelzceļa sistēmas un Eiropas ātrgaitas dzelzceļa sistēmas.

11. Eiropas parasto dzelzceļa sistēmu pēc savstarpējas izmantojamības sasniegšanas veido Eiropas transporta tīkla infrastruktūra, kas radīta vai modernizēta parastajam dzelzceļa transportam vai kombinētajam dzelzceļa transportam, kā arī ritošais sastāvs, kas paredzēts šādas infrastruktūras izmantošanai.

12. Ņemot vērā šo noteikumu 4. un 83.punktā minētos nosacījumus, Eiropas parastā dzelzceļa sistēmā iekļauj publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūru šādās dzelzceļa līnijās:

- 12.1. valsts robeža-Meitene-Jelgava-Rīga-Lugaži-valsts robeža;
- 12.2. Rīga-Krustpils;
- 12.3. Jelgava-Liepāja;
- 12.4. Jelgava-Ventspils;
- 12.5. Jelgava-Krustpils;
- 12.6. Krustpils-Rēzekne;
- 12.7. Krustpils-Daugavpils;
- 12.8. Kārsava-Rēzekne-Daugavpils-Eglaine-valsts robeža;
- 12.9. Daugavpils-Indra;
- 12.10. Rēzekne-Zilupe.

13. Eiropas parastās dzelzceļa sistēmas savstarpējas izmantojamības infrastruktūrā ietver satiksmes vadības, kontroles un navigācijas sistēmas - datu apstrādes tehniskās iekārtas un telekomunikācijas, kas paredzētas pasažieru un kravu tālsatiksmes pārvadājumiem attiecīgajā dzelzceļa tīklā, un nodrošina tā drošu un saskaņotu darbību un efektīvu satiksmes vadību.

14. Eiropas parastā dzelzceļa sistēma ietver ritošo sastāvu - lokomotīves, vagonus, motorvilcienus, motorvagonus, vadāmus pašgājējvagonus, ceļu remonta mašīnas, celtņus un citas mašīnas un mehānismus, kas savu tehnisko īpašību dēļ spēj pārvietoties vai pārvietojas pa sliedēm visā Eiropas parastā dzelzceļa tīklā vai tā daļā. Ritošais sastāvs ietver vienu vai vairākas strukturālās un funkcionālās apakšsistēmas vai šādu apakšsistēmu daļas.

15. Eiropas ātrgaitas dzelzceļa sistēmā iekļauj Eiropas transporta tīkla līnijas un stacionārās iekārtas, kas izbūvētas vai modernizētas tā, lai pa tām varētu pārvietoties Dzelzceļa likumā noteiktajā ātrumā, kā arī ritošais sastāvs, kas paredzēts šādas infrastruktūras izmantošanai.

16. Eiropas ātrgaitas dzelzceļa sistēma ietver satiksmes vadības, kontroles un navigācijas sistēmas, datu apstrādes tehniskās iekārtas un telekomunikācijas, kas paredzētas pārvadājumiem šajās līnijās, un nodrošina tīkla drošu un saskaņotu darbību un efektīvu satiksmes vadību.

III. Apakšsistēmas

17. Dzelzceļa sistēmu iedala šādās apakšsistēmās:

17.1. strukturālās apakšsistēmas:

17.1.1. infrastruktūra;

17.1.2. enerģijas apgāde;

17.1.3. vilcienu vadības iekārtas un signalizācija;

17.1.4. ritošais sastāvs;

17.2. funkcionālās apakšsistēmas:

17.2.1. satiksmes nodrošināšana un vadība;

17.2.2. tehniskā apkope;

17.2.3. tālvadības izmantošana pasažieru un kravu pārvadājumos.

18. Infrastruktūras apakšsistēma ietver sliežu ceļus, pārmijas, inženierbūves (piemēram, tiltus, tuneļus), staciju infrastruktūru (piemēram, peronus, pieejas zonas, tostarp aprīkojumu, kas vajadzīgs personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām), drošības līdzekļus un aizsarglīdzekļus.

19. Enerģijas apgādes apakšsistēma ietver elektrifikācijas sistēmu, tostarp kontaktstrāvas līnijas un strāvas padeves ierīces, kas atrodas ritošajā sastāvā.

20. Vilcienu vadības iekārtu un signalizācijas apakšsistēma ietver visas iekārtas, kas nepieciešamas drošības nodrošināšanai, kā arī to vilcienu satiksmes vadības nodrošināšanai, kuriem atļauts izmantot attiecīgo dzelzceļa tīklu.

21. Ritošā sastāva apakšsistēma ietver jebkuru vilcienu aprīkojuma struktūru un vadības nodrošināšanas sistēmu, kā arī vilces un enerģijas pārveides ierīces, bremžu un sakabes mehānismus, ritošo daļu (piemēram, ratiņi, asis), piekari, durvis, cilvēku un mašīnu saskarnes (mašīnisti, vilciena personāls un

pasažieri, arī aprīkojums, kas nepieciešams personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām), pasīvās un aktīvās aizsardzības līdzekļus un piederumus pasažieru un vilciena personāla veselības aizsardzībai.

22. Satiksmes nodrošināšanas un vadības apakšsistēma ietver darba paņēmienus un aprīkojumu, kas nodrošina dažādu strukturālo apakšsistēmu saskaņotu darbību parastā un traucētā režīmā, ietverot vilcienu vadīšanu, satiksmes plānošanu un vadību, kā arī profesionālo kvalifikāciju, kas nepieciešama pārrobežu pārvadājumu veikšanai.

23. Tālvadības izmantošanas apakšsistēma ietver:

23.1. tālvadības izmantošanu pasažieru pārvadājumos, ietverot sistēmas, kas nodrošina pasažierus ar informāciju pirms brauciena un brauciena laikā, pasūtīšanas un maksājumu sistēmas, bagāžas pārsūtīšanu, kā arī vilcienu kustības saskaņošanu, ņemot vērā saskaņošanu ar citiem transporta veidiem;

23.2. tālvadības izmantošanu kravu pārvadājumos, ietverot informācijas sistēmas (kravu un vilcienu uzraudzība reālajā laikā), vilcienu šķirošanas un iedalīšanas sistēmas, pasūtīšanas, maksājumu un rēķinu piesūtīšanas sistēmu, vilcienu kustības saskaņošanu ar citiem transporta veidiem un elektronisko pavaddokumentu sagatavošanu.

24. Tehniskās apkopes apakšsistēma ietver darba paņēmienus, izmantojamo aprīkojumu, loģistikas centrus tehniskās apkopes veikšanai un rezerves, kas ļauj veikt obligātos remontdarbus un obligāto profilaktisko apkopi, lai nodrošinātu dzelzceļa sistēmas savstarpēju izmantojamību un nepieciešamo caurlaidību.

IV. Savstarpējas izmantojamības tehniskās specifikācijas

25. Savstarpējas izmantojamības tehniskās specifikācijas ir saskaņā ar Dzelzceļa likumu piemērojamās dzelzceļa savstarpējās izmantojamības tehniskās specifikācijas, kas attiecas uz ikvienu apakšsistēmu vai apakšsistēmas daļu un kuru mērķis ir panākt pamatprasību izpildi un nodrošināt dzelzceļu sistēmas savstarpēju izmantojamību.

26. Savstarpējas izmantojamības tehniskajās specifikācijās nosaka apakšsistēmas un savstarpējas izmantojamības komponentu ekspluatācijas un tehniskos raksturojumus, pamatprasības un mijiedarbību ar citām apakšsistēmām. Uz katru apakšsistēmu attiecas viena savstarpējas izmantojamības tehniskā

specifikācija. Atsevišķos gadījumos uz apakšsistēmu attiecina vairākas savstarpējas izmantojamības tehniskās specifikācijas, kā arī viena savstarpējas izmantojamības tehniskā specifikācija attiecas uz vairākām apakšsistēmām.

27. Komersants vai institūcija (piemēram, infrastruktūras pārvaldītājs, pārvadātājs, apkopes vai remonta uzņēmums), kas izmanto savstarpējas izmantojamības komponentus vai apakšsistēmas (turpmāk - lietotājs), apakšsistēmas izmantošanas laikā nodrošina tās atbilstību savstarpējas izmantojamības tehniskajām specifikācijām, kas ir spēkā apakšsistēmas nodošanas ekspluatācijā, modernizācijas vai atjaunošanas brīdī.

28. Katrā savstarpējas izmantojamības tehniskajā specifikācijā norāda:

28.1. tās darbības jomu (dzelzceļa tīkla vai ritošā sastāva daļa, apakšsistēmu vai apakšsistēmas daļa);

28.2. pamatprasības katrai konkrētajai apakšsistēmai un tās saskarnēm ar citām apakšsistēmām;

28.3. ekspluatācijas un tehniskās specifikācijas, kas jāievēro attiecībā uz apakšsistēmu un tās saskarnēm ar citām apakšsistēmām (atsevišķos gadījumos šīs specifikācijas atkarībā no apakšsistēmas izmantošanas ir atšķirīgas);

28.4. savstarpējas izmantojamības komponentus un saskarnes, uz kurām attiecināmas Eiropas specifikācijas. Eiropas specifikācijas ir vispārēja tehniskā specifikācija, Eiropas tehniskais apstiprinājums vai piemērojamais standarts;

28.5. procedūras, kuras katrā konkrētajā gadījumā izmantojamas savstarpējas izmantojamības komponentu atbilstības vai lietošanas piemērotības novērtēšanai vai apakšsistēmu verificēšanai;

28.6. personāla profesionālo kvalifikāciju, kā arī higiēnas un drošības apstākļus darba vietā, kas nepieciešami konkrētās apakšsistēmas ekspluatācijai un apkopei, kā arī savstarpējas izmantojamības tehnisko specifikāciju piemērošanai;

28.7. savstarpējas izmantojamības tehnisko specifikāciju ieviešanas pārejas laikposmus.

29. Satiksmes ministrija iesaka valsts sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "Standartizācijas, akreditācijas un metroloģijas centrs" adaptējamo standartu, kurus piemēro šo noteikumu prasību izpildei, sarakstu.

30. Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Standartizācijas, akreditācijas un metroloģijas centrs" publicē Standartizācijas biroja mājaslapā

(www.lvs.lv) to Latvijas nacionālo standartu sarakstu, kurus piemēro šo noteikumu prasību izpildei.

31. Lai saglabātu esošās dzelzceļa sistēmas savstarpējo izmantojamību, katrā savstarpējas izmantojamības tehniskajā specifikācijā paredz īpašus gadījumus attiecībā uz infrastruktūru un ritošo sastāvu. Īpaši nosacījumi ir attiecināti uz gabarītiem, sliežu platumu, attālumu starp sliežu ceļiem un ritošo sastāvu, kas kursē no vai uz trešajām valstīm. Katram īpašajam gadījumam savstarpējas izmantojamības tehniskajā specifikācijā nosaka šo noteikumu 28.3., 28.4., 28.5., 28.6. un 28.7.apakšpunktā minēto prasību ieviešanas nosacījumus.

32. Ja atsevišķā savstarpējas izmantojamības tehniskajā specifikācijā ir ietverta tieša norāde uz piemērojamajiem Eiropas vai starptautiskajiem standartiem vai specifikācijām, kā arī Eiropas dzelzceļa aģentūras publicētu tehnisko dokumentāciju, tad šos standartus, specifikācijas, tehnisko dokumentāciju vai to daļas uzskata par attiecīgās savstarpējas izmantojamības tehniskās specifikācijas pielikumu un minētie standarti, specifikācijas vai tehniskā dokumentācija kļūst obligāta no savstarpējas izmantojamības tehniskās specifikācijas piemērošanas brīža. Ja standartu, specifikāciju vai tehniskās dokumentācijas nav, tad savstarpējas izmantojamības tehniskajā specifikācijā ietver norādi uz citiem attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts normatīvi tehniskajiem dokumentiem, ko izmanto līdz standartu vai specifikāciju izstrādei.

33. Ja savstarpējas izmantojamības tehniskajā specifikācijā ir norādīts, ka pamatprasību izpildes nodrošināšanai noteikta atklāta pieeja, piemēro attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts normatīvos aktus, standartus un normatīvi tehnisko dokumentāciju, kas noteiktā kārtībā notificēta Eiropas Komisijā. Eiropas Savienības dalībvalstis nodrošina, ka saistošie normatīvie akti, standarti un normatīvi tehniskā dokumentācija tiek publicēta un ir pieejama visiem infrastruktūras pārvaldītājiem, dzelzceļa uzņēmumiem un ekspluatācijas atļauju pieteikumu iesniedzējiem. Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija publicē savā mājaslapā (www.vdzt.gov.lv) informāciju par piekļuvi minētajiem saistošajiem normatīvajiem aktiem, standartiem un normatīvi tehniskajai dokumentācijai.

V. Paziņotās institūcijas

34. Savstarpējas izmantojamības komponentu un strukturālo apakšsistēmu atbilstību šo noteikumu prasībām novērtē atbilstības novērtēšanas institūcijas, kas akreditētas sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Standartizācijas, akreditācijas un metroloģijas centrs" (Ekonomikas ministrija par tām publicē paziņojumu

laikrakstā "Latvijas Vēstnesis") (turpmāk - paziņotā institūcija), kā arī citu Eiropas Savienības dalībvalstu paziņotās institūcijas.

35. Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Standartizācijas, akreditācijas un metroloģijas centrs", ņemot vērā savstarpējas izmantojamības tehniskajās specifikācijās noteiktās prasības, akreditē paziņotās institūcijas atbilstoši šādiem standartiem:

35.1. LVS EN 45011:2004 "Vispārīgās prasības institūcijām, kas nodarbojas ar produktu sertifikācijas sistēmām", ja savstarpējas izmantojamības tehniskā specifikācija paredz savstarpējas izmantojamības komponentu vai apakšsistēmu sertificēšanu;

35.2. LVS EN ISO/IEC 17020:2005 "Galvenie kritēriji dažāda veida institūcijām, kas veic inspicēšanu", ja savstarpējas izmantojamības tehniskā specifikācija paredz savstarpējas izmantojamības komponentu vai apakšsistēmu inspicēšanu;

35.3. LVS EN ISO/IEC 17021:2007 "Atbilstības novērtēšana. Prasības institūcijām, kas nodrošina pārvaldības sistēmu auditu un sertifikāciju", ja savstarpējas izmantojamības tehniskā specifikācija paredz savstarpējas izmantojamības komponentu vai apakšsistēmu kvalitātes pārvaldības sistēmu novērtēšanu;

35.4. LVS EN ISO/IEC 17025:2005 "Testēšanas un kalibrēšanas laboratoriju kompetences vispārīgās prasības", ja savstarpējas izmantojamības tehniskā specifikācija paredz savstarpējas izmantojamības komponentu vai apakšsistēmu testēšanu vai kalibrēšanu.

36. Paziņotā institūcija ir tiesīga novērtēt savstarpējas izmantojamības komponentus un apakšsistēmas, ja tā atbilst šādiem kritērijiem:

36.1. institūcija ir neatkarīga no visām iesaistītajām pusēm un sniedz tikai trešās puses pakalpojumus;

36.2. institūcija, tās vadītājs un personāls, kas ir atbildīgs par savstarpējas izmantojamības komponentu un apakšsistēmu atbilstības novērtēšanu, nodrošina, lai institūcijas darbu neiespaidotu personas, kurām ir tiešas, ar novērtēšanu saistītas komerciālas intereses;

36.3. institūcija, tās vadītājs un personāls, kas ir atbildīgs par savstarpējas izmantojamības komponentu un apakšsistēmu atbilstības novērtēšanas procedūrām, nav attiecīgo savstarpējas izmantojamības komponentu vai apakšsistēmu projektētājs, izgatavotājs, piegādātājs, uzstādītājs, apkopes veicējs vai lietotājs, vai šo personu pilnvarots pārstāvis. Apmaina ar tehnisko

informāciju starp institūciju un ražotāju, tā pilnvaroto pārstāvi vai importētāju ir atļauta;

36.4. institūcija, tās vadītājs un personāls, kas ir atbildīgs par savstarpējas izmantojamības komponentu un apakšsistēmu atbilstības novērtēšanu, ir funkcionāli neatkarīgs no iestādēm, kas saskaņā ar šiem noteikumiem pieņem lēmumu par apakšsistēmu nodošanu ekspluatācijā, no iestādēm, kas izsniedz dzelzceļa pārvadājumu licences vai drošības sertifikātus, kā arī no iestādēm, kas ir atbildīgas par avāriju izmeklēšanu;

36.5. institūcija nodrošina tās pakalpojumu pieejamību visām ieinteresētajām pusēm. Pakalpojumus nedrīkst ietekmēt finansiāli vai citi diskriminējoši nosacījumi;

36.6. institūcija pati veic visas ar atbilstības novērtēšanu saistītās pārbaudes un testus vai nodod kādu no atbilstības novērtēšanas pārbaudēm attiecīgā pakalpojuma sniegšanā kompetentam apakšuzņēmējam, uzņemoties pilnu atbildību par pārbaūžu rezultātiem;

36.7. institūcijas rīcībā ir pietiekami līdzekļi un atbilstošs tehniskais aprīkojums, lai pienācīgi veiktu tehniskos un administratīvos uzdevumus, kas saistīti ar atbilstības novērtēšanu;

36.8. institūcijas rīcībā ir pietiekams skaits darbinieku, lai tā spētu veikt visas ar pārbaudes procedūrām saistītās darbības;

36.9. personālam, kas ir atbildīgs par savstarpējas izmantojamības komponentu un apakšsistēmu atbilstības novērtēšanas un apliecināšanas procedūrām, ir:

36.9.1. atbilstoša profesionālā un tehniskā sagatavotība;

36.9.2. pietiekamas zināšanas par pārbaudes procedūrām un pieredze pārbaūžu veikšanā;

36.9.3. iemaņas pārskatu, ziņojumu, protokolu un sertifikātu noformēšanā;

36.9.4. zināšanas par novērtējamo savstarpējas izmantojamības komponentu un apakšsistēmu ražošanas tehnoloģiju un lietošanu, kā arī par bojājumiem, kādi var rasties to lietošanas laikā;

36.10. institūcijas personāla atalgojums nav atkarīgs no pārbaūžu vai testu daudzuma un rezultātiem;

36.11. institūcija ir apdrošinājusi savu civiltiesisko atbildību attiecībā uz darba rezultātiem, kuru tā ir tiesīga veikt;

36.12. institūcija aizsargā īpašumtiesības un neizpauž informāciju, ko tā saņēmusi, veicot atbilstības novērtēšanu, izņemot informāciju, kuru pieprasa uzraudzības iestādes, kas uzrauga un kontrolē dzelzceļa sistēmā izmantotos savstarpējas izmantojamības komponentus un apakšsistēmas vai iestādes, kas ir atbildīgas par avāriju izmeklēšanu.

VI. Savstarpējas izmantojamības komponentu atbilstības novērtēšana

37. Savstarpējas izmantojamības komponentu atļauts piedāvāt Eiropas Savienības iekšējā tirgū - pārdot, dāvināt vai nodot lietošanā (pret atlīdzību vai bez tās) izmantošanai dzelzceļa sistēmā, ja tas atbilst pamatprasībām un ražotājs vai viņa pilnvarots pārstāvis par to ir sastādījis atbilstības deklarāciju. Savstarpējas izmantojamības komponentus atļauts piedāvāt tirgū izmantošanai ārpus dzelzceļa sistēmas.

38. Savstarpējas izmantojamības komponents atbilst pamatprasībām, ja tas atbilst attiecīgajās savstarpējās izmantojamības tehniskajās specifikācijās noteiktajiem nosacījumiem vai Eiropas specifikācijām, kas izstrādātas šo nosacījumu ievērošanai.

39. Savstarpējas izmantojamības komponenta atbilstības novērtēšanu veic paziņotā institūcija pēc ražotāja vai tā pilnvarotā pārstāvja pieprasījuma.

40. Veicot atbilstības novērtēšanu, paziņotā institūcija izmanto atbilstības novērtēšanas procedūru moduļus saskaņā ar savstarpējas izmantojamības tehnisko specifikāciju nosacījumiem.

41. Ja ražotājs vai viņa pilnvarots pārstāvis nepilda saistības, kas izriet no šo noteikumu prasībām, šīs saistības pārņem jebkura persona, kas piedāvā savstarpējas izmantojamības komponentus tirgū. Tādas pašas saistības uzņemas ikviena persona, kas uzstāda dažādas izcelsmes savstarpējas izmantojamības komponentus un komponentu daļas vai ražo savstarpējas izmantojamības komponentus savām vajadzībām.

42. Atbilstības deklarācija apliecina, ka paziņotā institūcija ir izvērtējusi viena konkrēta savstarpējas izmantojamības komponenta faktisko atbilstību attiecīgajām tehniskajām specifikācijām vai piemērotību lietošanai dzelzceļa sistēmā vai izvērtējusi saskarni saistībā ar pārbaudāmajām (galvenokārt funkcionālajām) tehniskajām specifikācijām.

43. Sastādot atbilstības deklarāciju, ražotājs vai viņa pilnvarots pārstāvis piemēro attiecīgajās savstarpējas izmantojamības tehniskajās specifikācijās ietvertos nosacījumus.

44. Lai sagatavotu atbilstības deklarāciju par piemērotību lietošanai, paziņotā institūcija var uzraudzīt apakšsistēmu, kurā ir uzstādīts savstarpējas izmantojamības komponents, lai novērtētu – ja atbilstīgajā savstarpējas izmantojamības tehniskajā specifikācijā ir šāda prasība – tās piemērotību izmantošanai paredzētajā dzelzceļa sistēmā.

45. Atbilstības deklarāciju un pavaddokumentus paraksta atbildīgā persona (norāda parakstīšanas datumu), kurai piešķirtas pilnvaras uzņemt saistības ražotāja vai ražotāja pilnvarota pārstāvja vārdā.

46. Atbilstības deklarācijā norāda:

46.1. atsauci uz šiem noteikumiem un atbilstošo Eiropas Savienības direktīvu;

46.2. ražotāja un tā pilnvarotā pārstāvja (ja tāds ir) vārdu, uzvārdu vai firmu un pilnu adresi;

46.3. savstarpējas izmantojamības komponenta aprakstu (piemēram, marka, tips);

46.4. tās procedūras aprakstu, kuru ievēro, deklarējot atbilstību vai piemērotību lietošanai;

46.5. visus būtiskos raksturojumus, kuriem atbilst savstarpējas izmantojamības komponents, īpaši tā izmantošanas nosacījumus;

46.6. paziņotās institūcijas (institūciju) nosaukumu, kura piedalījies atbilstības novērtēšanas procedūrā, kā arī atbilstības novērtēšanas sertifikāta numuru, izsniegšanas datumu, derīguma termiņu (ja tāds ir noteikts) un nosacījumus;

46.7. atsauci uz Eiropas specifikācijām, ja tās piemēro;

46.8. ziņas par deklarācijas parakstītāju.

47. Ja uz savstarpējas izmantojamības komponentiem papildus šo noteikumu prasībām attiecas citu normatīvo aktu prasības, atbilstības deklarācijā norāda savstarpējas izmantojamības komponentu atbilstību šīm prasībām.

VII. Savstarpējas izmantojamības komponentu izmantošana un tirgus uzraudzība

48. Savstarpējas izmantojamības komponentus dzelzceļa sistēmā izmanto paredzētajiem mērķiem, atbilstoši uzstāda un uztur kārtībā.

49. Apakšsistēmās, kuras ir nodotas ekspluatācijā pirms atbilstīgās savstarpējas izmantojamības tehniskās specifikācijas stāšanās spēkā, par rezerves daļām var izmantot savstarpējas izmantojamības komponentus bez šo noteikumu VI. nodaļā minētās procedūras piemērošanas.

50. Ja savstarpējas izmantojamības tehniskajās specifikācijās ir paredzēti pārejas periodi noteiktiem dzelzceļa produktiem kā savstarpējas izmantojamības komponentiem, kas ir laisti tirgū pirms atbilstīgās savstarpējas izmantojamības

tehniskās specifikācijas stāšanās spēkā, šādus komponentus uzskata par šo noteikumu prasībām atbilstošiem.

51. Savstarpējas izmantojamības komponentu tirgus uzraudzību veic Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija.

52. Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija atbilstoši kompetencei veic nepieciešamos pasākumus, lai tirgū un ekspluatācijā būtu tikai tādi savstarpējas izmantojamības komponenti, kas, atbilstoši izgatavoti, uzturēti un lietoti, neapdraud dzelzceļa satiksmes drošību.

53. Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija nedrīkst aizliegt, ierobežot vai kavēt to savstarpējas izmantojamības komponentu laišanu tirgū, kas paredzēti izmantošanai dzelzceļu sistēmā, ja tie atbilst šo noteikumu prasībām. Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija nedrīkst pieprasīt pārbaudes, kas jau ir veiktas saistībā ar VI nodaļā minēto atbilstības novērtēšanu.

54. Ja Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija konstatē, ka atbilstības deklarācija ir nepareizi sastādīta, ražotāja vai viņa pilnvarota pārstāvja pienākums ir nodrošināt savstarpējas izmantojamības komponenta atbilstību prasībām un novērst pārkāpumu, ievērojot Valsts dzelzceļa tehniskās inspekcijas prasības. Ja neatbilstība netiek novērsta, Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija pieņem lēmumu ierobežot vai aizliegt attiecīgā savstarpējas izmantojamības komponenta laišanu tirgū.

55. Ja Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija konstatē, ka savstarpējas izmantojamības komponents, kas ietverts atbilstības deklarācijā un laists tirgū, to izmantojot paredzētajiem mērķiem, neatbilst pamatprasībām, tā pieņem lēmumu ierobežot vai aizliegt savstarpējas izmantojamības komponenta izmantošanu.

56. Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija par šo noteikumu 54. un 55.punktā minēto lēmumu informē Satiksmes ministriju, bet Satiksmes ministrija – Eiropas Komisiju, lai Eiropas Komisijas noteiktajā kārtībā panāktu savstarpējas izmantojamības komponenta izņemšanu no Eiropas Savienības tirgus.

VIII. Apakšsistēmas verificēšana

57. Strukturālās apakšsistēmas atļauts nodot ekspluatācijā Eiropas dzelzceļa sistēmā, ja tās projektē, būvē vai ražo un uzstāda atbilstoši attiecīgajām savstarpējas izmantojamības tehnisko specifikāciju pamatprasībām un par to ir sastādīta verificēšanas deklarācija. Verificēšanas deklarāciju var sastādīt komersants vai institūcija, kas pasūta dzelzceļa sistēmas apakšsistēmu vai to daļu projektēšanu, būvi, izgatavošanu, modernizāciju vai atjaunošanu (turpmāk - pasūtītājs), vai ražotājs, kā arī pasūtītāja vai ražotāja pilnvarots pārstāvis. Pasūtītājs var būt arī dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs, pārvadātājs, apakšsistēmu turētājs vai lietotājs, kā arī koncesionārs, kurš ir atbildīgs par projekta nodošanu ekspluatācijā.

58. Paziņotā institūcija pēc ražotāja, pasūtītāja vai viņu pilnvarota pārstāvja pieprasījuma apakšsistēmu verificē, piemērojot savstarpējas izmantojamības tehniskās specifikācijas (ja tādas ir). Ja savstarpējas izmantojamības tehniskās specifikācijas nav vai tajā pamatprasību izpildes nodrošināšanai ir noteikta atklāta pieeja, paziņotā institūcija apakšsistēmu verificē piemērojot šo noteikumu 32.punktā minētos saistošos normatīvos aktus, standartus un normatīvi tehnisko dokumentāciju, kā arī ievērojot normatīvo aktu prasības par dzelzceļa infrastruktūras būvniecību un ritošā sastāva būves, modernizācijas, atjaunošanas remonta, atbilstības novērtēšanas un pieņemšanas ekspluatācijā kārtību.

59. Verificējot apakšsistēmu, paziņotā institūcija izmanto atbilstības novērtēšanas procedūru modulūsus saskaņā ar savstarpējas izmantojamības tehnisko specifikāciju nosacījumiem.

60. Paziņotā iestāde, kas atbild par apakšsistēmas verificēšanu kopumā, sāk pildīt savus pienākumus no projektēšanas stadijas un turpina to darīt visu ražošanas laiku līdz pieņemšanai pirms apakšsistēmas nodošanas ekspluatācijā.

61. Paziņotā institūcija, kas atbild par apakšsistēmas verificēšanu kopumā, apakšsistēmu novērtē šādos apakšsistēmas izveides posmos:

61.1. apakšsistēmas projektēšana;

61.2. apakšsistēmas izgatavošana vai būvniecība (arī inženierbūves darbi, savstarpējas izmantojamības komponentu montāža un savstarpēja pielāgošana);

61.3. apakšsistēmas galīgā pārbaude pirms apakšsistēmas nodošanas ekspluatācijā.

62. Apakšsistēmas projektēšanas (tostarp tipa pārbaudes) un apakšsistēmas izgatavošanas vai būvniecības posmā drīkst pieprasīt atsevišķa projektēšanas, ražošanas vai būvniecības posma novērtējumu. Ražotājs, pasūtītājs vai viņu pilnvarots pārstāvis izvēlas paziņoto institūciju, kas var nebūt paziņotā institūcija, kas atbild par apakšsistēmas verificēšanu kopumā. Paziņotā institūcija veic novērtēšanu un izdod starpposma verificēšanas apliecinājumu par projektēšanas, būvniecības vai ražošanas posma atbilstību šo noteikumu prasībām. Ražotājs, pasūtītājs vai tā pilnvarots pārstāvis sastāda starpposma atbilstības deklarāciju par attiecīgo apakšsistēmas projektēšanas, ražošanas vai būvniecības posmu. Starpposma verificēšanas apliecinājumam pievieno arī atbilstošo dokumentāciju no šo noteikumu 75. punktā minētās tehniskās dokumentācijas.

63. Apakšsistēmas projektēšanas posmā paziņotā institūcija izvērtē apakšsistēmas projekta tehniskās dokumentācijas atbilstību šo noteikumu prasībām. Paziņotās institūcijas novērtējums ir nepieciešams, lai saņemtu dzelzceļa būvprojekta akceptu būvniecību regulējošajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

64. Apakšsistēmas izgatavošanas vai būvniecības posmā paziņotā institūcija veic uzraudzību, lai nodrošinātu, ka apakšsistēmas izveides laikā tiktu pildītas saistības saskaņā ar tehnisko dokumentāciju.

65. Apakšsistēmas izgatavošanas vai būvniecības posmā paziņotās institūcijas darbiniekiem ir pastāvīga piekļuve būvlaukumiem, ražošanas cehiem, noliktavām, kā arī, ja nepieciešams, rūpnieciskās ražošanas vai izmēģinājumu iekārtām un jebkurai teritorijai, kura tiem būtu jāapmeklē, veicot savus pienākumus. Ražotājs, pasūtītājs vai viņu pilnvarots pārstāvis paziņotajai institūcijai nodrošina nepieciešamo dokumentu (piemēram, apakšsistēmas izveides plānu un tehniskās dokumentācijas) pieejamību.

66. Apakšsistēmas izgatavošanas vai būvniecības posmā paziņotā institūcija veic uzraudzības pārbaudes (auditu), lai pārliecinātos par apakšsistēmas atbilstību šajos noteikumos noteiktajām prasībām. Ar uzraudzības pārbaudes (audita) ziņojumu iepazīstina personas, kas atbild par darbu izpildi. Ja nepieciešams, paziņotā institūcija pieprasa tās pārstāvju klātbūtni noteiktās būvdarbu vai ražošanas stadijās.

67. Apakšsistēmas izgatavošanas vai būvniecības posmā paziņotās institūcijas pārstāvji drīkst apmeklēt būvlaukumu vai ražošanas cehus bez

brīdinājuma. Šādu apmeklējumu laikā viņi veic pilnu vai daļēju uzraudzības pārbaudi (auditu). Ar apmeklējuma protokolu vai ar uzraudzības pārbaudes (audita) ziņojumu iepazīstina personas, kas atbild par darbu izpildi.

68. Paziņotā institūcija, kas atbild par apakšsistēmas verificēšanu kopumā, ņem vērā starpposma verificēšanas apliecinājumus, ja tādi ir, un pirms verificēšanas sertifikāta izdošanas pārbauda, vai:

68.1. apakšsistēma ir uzbūvēta saskaņā ar attiecīgajiem projektēšanas un ražošanas starpposma verificēšanas apliecinājumiem, kas izsniegti ražotājam, pasūtītājam vai viņu pilnvarotam pārstāvim, ja tas ir pieprasījis paziņotajai institūcijai novērtēt atsevišķus posmus;

68.2. uzbūvētā apakšsistēma atbilst visiem aspektiem, kas iekļauti projektēšanas starpposma verificēšanas apliecinājumā, kas izsniegts ražotājam, pasūtītājam vai viņu pilnvarotam pārstāvim, ja tas ir pieprasījis paziņotajai institūcijai atsevišķi novērtēt tikai projektēšanas posmu;

68.3. panākta atbilstība savstarpējas izmantojamības tehnisko specifikāciju prasībām, un novērtē projektēšanas un ražošanas vai būvniecības posmus, kas nav ietverti projektēšanas un ražošanas vai būvniecības starpposma verificēšanas apliecinājumos.

69. Paziņotā institūcija pirms apakšsistēmas nodošanas ekspluatācijā Eiropas dzelzceļa sistēmā veic apakšsistēmas galīgo pārbaudi - apakšsistēmas saskarnes verificē ar dzelzceļa sistēmu, kurā apakšsistēma tiek iekļauta. Pārbaudi veic, pamatojoties uz informāciju, kas pieejama attiecīgajās savstarpējas izmantojamības tehniskajās specifikācijās, kā arī infrastruktūras un ritošā sastāva reģistros.

70. Ja apakšsistēma atbilst šajos noteikumos minētajām prasībām, paziņotā institūcija izsniedz ražotājam, pasūtītājam vai to pilnvarotam pārstāvim verificēšanas sertifikātu.

71. Paziņotā institūcija ir atbildīga par šo noteikumu 75.punktā minētās tehniskās dokumentācijas apkopošanu. Tehniskajā dokumentācijā ietver dokumentus par apakšsistēmas parametriem (ja nepieciešams, arī dokumentus, kas apliecina savstarpējas izmantojamības komponentu atbilstību šajos noteikumos noteiktajām prasībām), apakšsistēmas izmantošanas nosacījumus un ierobežojumus, kā arī apkalpošanas, pastāvīgas vai periodiskas uzraudzības, noregulēšanas un apkopes norādījumus. Tehnisko dokumentāciju nodod

ražotājam, pasūtītājam vai viņu pilnvarotam pārstāvim kā verificēšanas sertifikāta apstiprinājumu.

72. Ražotājs, pasūtītājs vai viņu pilnvarots pārstāvis sastāda verificēšanas deklarāciju. Sastādot verificēšanas deklarāciju, ražotājs vai pasūtītājs vai viņu pilnvarots pārstāvis piemēro attiecīgajās savstarpējas izmantojamības tehniskajās specifikācijās ietvertos nosacījumus.

73. Verificēšanas deklarāciju un pavaddokumentus paraksta atbildīgā persona (norāda parakstīšanas datumu), kurai piešķirtas pilnvaras uzņemties saistības ražotāja, pasūtītāja vai viņu pilnvarota pārstāvja vārdā.

74. Verificēšanas deklarācijā norāda:

74.1. atsauci uz šiem noteikumiem un attiecīgo Eiropas Savienības direktīvu;

74.2. ražotāja vai pasūtītāja, kā arī viņu pilnvarota pārstāvja (ja tāds ir) vārdu, uzvārdu vai firmu un pilnu adresi;

74.3. apakšsistēmas īsu aprakstu;

74.4. paziņotās institūcijas nosaukumu, kas veikusi apakšsistēmas verificēšanu;

74.5. tehniskajā dokumentācijā iekļauto dokumentu sarakstu;

74.6. visus attiecīgos pagaidu vai galīgos nosacījumus, kas jāievēro attiecībā uz apakšsistēmu, kā arī, ja nepieciešams, jebkurus ekspluatācijas ierobežojumus vai nosacījumus;

74.7. deklarācijas derīguma termiņu, ja tas ir ierobežots;

74.8. ziņas par deklarācijas parakstītāju.

75. Verificēšanas deklarācijai pievieno šādu tehnisko dokumentāciju:

75.1. par infrastruktūru - būvniecības plānus, inženierkonstrukciju plānus, rakšanas un nostiprināšanas darbu pieņemšanas un nodošanas aktus, betona izmēģinājuma un pārbaudes aktus, kā arī citu infrastruktūru raksturojošu informāciju;

75.2. par pārējām apakšsistēmām - kopskata rasējumus un detalizētus rasējumus saistībā ar darbu izpildi, elektriskās un hidrauliskās shēmas, strāvas ķēdes shēmas, datu apstrādes un automatizēto sistēmu aprakstu, ekspluatācijas un apkalpošanas, pastāvīgas vai periodiskas uzraudzības, noregulēšanas un apkopes norādījumus, kā arī citu apakšsistēmu raksturojošu informāciju;

75.3. apakšsistēmā iekļauto savstarpējas izmantojamības komponentu uzskaitījumu;

75.4. apakšsistēmā iekļauto savstarpējas izmantojamības komponentu atbilstības deklarāciju kopijas un, ja nepieciešams, attiecīgo aprēķinu piezīmes, kā arī protokolu kopijas par izmēģinājumiem un pārbaudēm, ko veikušas paziņotās institūcijas, pamatojoties uz kopējām tehniskajām specifikācijām;

75.5. starpposma verificēšanas apliecinājumus (ja tādi ir) un attiecīgas apakšsistēmas starpposma būvniecības atbilstības deklarācijas kopā ar verificēšanas sertifikātiem, kā arī datus par paziņotās institūcijas veiktās verificēšanas rezultātiem attiecībā uz starpposma verificēšanas apliecinājumu atbilstību;

75.6. paziņotās institūcijas izsniegtu verificēšanas sertifikātu (kopā ar attiecīgo aprēķinu piezīmēm), kas apstiprināts ar parakstu un kurā norādīts, ka projekts atbilst šo noteikumu prasībām (minot visas iebildes, kas radušās darbu veikšanas laikā un vēl nav atsauktas). Sertifikātam pievieno apmeklējumu protokolus un uzraudzības pārbaudi (audita) ziņojumus, ko sastādījusi attiecīgā paziņotā institūcija saskaņā ar šo noteikumu 66. un 67.punktu.

76. Dokumentāciju formē un saraksti saistībā ar verificācijas norisi veic tās Eiropas Savienības dalībvalsts valsts valodā, kurā reģistrēts ražotājs vai pasūtītājs, vai valodā, ko atzīst šis ražotājs vai pasūtītājs.

77. Ja attiecīgās savstarpējās izmantojamības tehniskās specifikācijas to atļauj, paziņotā iestāde var izdot verificēšanas apliecinājumus vai sertifikātus apakšsistēmu sērijām vai šo apakšsistēmu daļām.

78. Paziņotā institūcija regulāri publicē savā mājaslapā informāciju par:

78.1. saņemtajiem verificēšanas pieteikumiem;

78.2. izsniegtajiem starpposma verificēšanas apliecinājumiem;

78.3. atteikumiem izsniegt starpposma verificēšanas apliecinājumu;

78.4. izsniegtajiem atbilstības sertifikātiem;

78.5. atteikumiem izsniegt atbilstības sertifikātu.

79. Lietotājs verificēšanas deklarāciju un tehnisko dokumentāciju glabā visu apakšsistēmas ekspluatācijas laiku. Pēc pieprasījuma to uzrāda uzraudzības iestādei.

IX. Lēmums par savstarpējas izmantojamības tehnisko specifikāciju piemērošanu konkrētam projektam

80. Pirms apakšsistēmas būves, atjaunošanas vai modernizācijas ražotājs, pasūtītājs vai viņu pilnvarota persona iesniedz Valsts dzelzceļa tehniskajā inspekcijā attiecīgā projekta tehniskā uzdevuma dokumentāciju.

81. Atjaunotas vai modernizētas apakšsistēmas pieņemšana ekspluatācijā ir obligāta, ja paredzētie darbi ietekmē attiecīgās apakšsistēmas vispārējo drošības līmeni.

82. Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija, ņemot vērā attiecīgajā savstarpējas izmantojamības tehniskajā specifikācijā noteikto prasību ieviešanas stratēģiju, pieņem lēmumu par savstarpējas izmantojamības tehnisko specifikāciju piemērošanu konkrētajam projektam un nepieciešamību pieņemt apakšsistēmu ekspluatācijā.

83. Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija pieņem lēmumu nepiemērot šo noteikumu VIII un X nodaļas prasības:

83.1. apakšsistēmām, kuru būvniecība vai modernizācija ierosināta pirms savstarpējas izmantojamības tehnisko specifikāciju spēkā stāšanās, kā arī jebkurai apakšsistēmai, kas savstarpējas izmantojamības tehniskās specifikācijas spēkā stāšanās brīdī ir izstrādes beigu stadijā vai uz ko attiecas līgums, kurš jau tiek pildīts;

83.2. projektiem, kas paredz jau esošas apakšsistēmas atjaunošanu vai modernizāciju, ja infrastruktūras parametri (gabarīti, sliežu ceļa platums, attālums starp sliežu ceļiem vai elektrības spriegums) atbilstošajās savstarpējas izmantojamības tehniskajās specifikācijās nav saderīgi ar esošas apakšsistēmas parametriem;

83.3. projektiem, kas paredz jau esošas apakšsistēmas atjaunošanu, paplašināšanu vai modernizāciju, ja atbilstošo savstarpējas izmantojamības tehnisko specifikāciju piemērošana apdraud projekta ekonomisko dzīvotspēju vai dzelzceļa sistēmas saderību;

83.4. ja pēc avārijas vai dabas katastrofas ekonomisku vai tehnisku iemeslu dēļ dzelzceļa tīkla atjaunošanas apstākļi neļauj daļēji vai pilnībā piemērot attiecīgās savstarpējas izmantojamības tehniskās specifikācijas;

83.5. 1520 milimetru sliežu ceļu platuma tīklam paredzētam ritošajam sastāvam, kuru izmanto vai ir paredzēts izmantot pārvadājumiem uz valstīm un no valstīm, kuras nav Eiropas Savienības dalībvalstis.

84. Pēc projekta tehniskā uzdevuma dokumentācijas saņemšanas Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija par katru gadījumu, kas atbilst šo noteikumu 83.punktā minētajiem kritērijiem apkopo un nosūta Satiksmes ministrijai šādu informāciju:

84.1. darbu, objektu un pakalpojumu aprakstu, uz kuriem paredzēti izņēmumi. Aprakstā precizē galvenos datumus, ģeogrāfisko izvietojumu, kā arī funkcionālo un tehnisko jomu;

84.2. precīzu atsauci uz savstarpējas izmantojamības tehnisko specifikāciju (vai tās daļām), attiecībā uz kuru paredzēti izņēmumi;

84.3. precīzu atsauci un detalizētu informāciju attiecībā uz alternatīviem noteikumiem un tehniskiem parametriem, kurus paredzēts piemērot;

84.4. pierādījumus tam, ka projekts ir izstrādes beigu posmā, ja projekts atbilst šo noteikumu 83.1. apakšpunktā minētajiem kritērijiem;

84.5. izņēmumu pamatojumu, kurā norāda tehniska, ekonomiska, komerciāla, funkcionāla un administratīva rakstura iemeslus;

84.6. ja ir, citus dokumentus, kas pamato izņēmumu nepieciešamību;

84.7. pasākumu aprakstu, kurus plānots īstenot, lai veicinātu projekta savstarpēju izmantojamību tā beigu posmā. Ja izņēmumi ir minimāli, šis apraksts nav vajadzīgs.

85. Satiksmes ministrija nosūta šo noteikumu 84. punktā minēto informāciju Eiropas Komisijai.

86. Ja projekts atbilst šo noteikumu 83.1. vai 83.4. apakšpunktā minētajiem kritērijiem, Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija var pieņemt lēmumu nepiemērot konkrētajam projektam šo noteikumu VIII un X nodaļas prasības pirms Eiropas Komisijas atbildes saņemšanas. Šajā gadījumā ražotājs, pasūtītājs vai viņu pilnvarota persona darbojas atbilstoši šo noteikumu 84.punktā norādītajai informācijai, ievērojot Eiropas Komisijas sagatavos ieteikumus par savstarpējas izmantojamības tehnisko specifikāciju piemērošanu, ja tādi tiek saņemti.

87. Ja projekts atbilst šo noteikumu 83.2., 83.3. vai 83.5.apakšpunktā minētajiem kritērijiem, Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija galīgo lēmumu nepiemērot konkrētajam projektam šo noteikumu VIII un X nodaļas prasības pieņem tikai pēc Eiropas Komisijas apstiprinošas atbildes saņemšanas. Ja sešu mēnešu laikā pēc tam, kad šo noteikumu 85. punktā minētais pieprasījums ir

iesniegts Eiropas Komisijā, atbilde nav saņemta, attiecīgo pieprasījumu uzskata par apstiprinātu.

88. Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija ne vēlāk kā četru mēnešu laikā pēc visas projekta tehniskā uzdevuma dokumentācijas saņemšanas rakstiski informē pasūtītāju vai tā pilnvarotu personu par pieņemto lēmumu, norādot:

88.1. nepieciešamību atjaunotu vai modernizētu apakšsistēmu nodot ekspluatācijā Eiropas dzelzceļa sistēmā;

88.2. savstarpējas izmantojamības tehniskās specifikācijas vai to daļas, kuras piemēro konkrētajam projektam;

88.3. normatīvos dokumentus, ko piemēro savstarpējas izmantojamības tehnisko specifikāciju vietā, ja savstarpējas izmantojamības tehnisko specifikāciju nav vai šajos noteikumos paredzētajos gadījumos tiek piemēroti izņēmumi;

88.4. ja nepieciešams, informāciju par galīgā lēmuma atlikšanu līdz saskaņošanai ar Eiropas Komisiju šo noteikumu 87. punktā noteiktajā kārtībā.

X. Apakšsistēmu nodošana ekspluatācijā Eiropas dzelzceļa sistēmā un to uzraudzība

89. Strukturālu apakšsistēmu Eiropas dzelzceļa sistēmā atļauts ekspluatēt tikai pēc tās nodošanas ekspluatācijā šajā nodaļā noteiktajā kārtībā.

90. Ritošo sastāvu pieņem ekspluatācijā normatīvajos aktos par ritošā sastāva būvi, modernizāciju, atjaunošanas remontu, atbilstības novērtēšanu un pieņemšanu ekspluatācijā noteiktajā kārtībā.

91. Lai nodotu ekspluatācijā strukturālu apakšsistēmu, izņemot ritošo sastāvu, ražotājs, pasūtītājs vai tā pilnvarota persona Valsts dzelzceļa tehniskajā inspekcijā iesniedz:

91.1. apakšsistēmas verificēšanas deklarāciju un tehnisko dokumentāciju, kurā ir apliecinājumi arī par apakšsistēmas savietojamību ar 1520 mm platuma sliežu ceļu;

91.2. ja apakšsistēmai vai tās daļai piemēro arī normatīvos aktus par dzelzceļa būvnoteikumiem, - dokumentāciju, kas apliecina atbilstību šo normatīvo aktu prasībām;

91.3. informāciju par procedūrām, kas nodrošinās apakšsistēmas izmantošanu, apkopi un uzturēšanu kārtībā atbilstoši pamatprasībām.

92. Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija pirms apakšsistēmas nodošanas ekspluatācijā pārbauda:

92.1. iesniegto dokumentāciju;

92.2. apakšsistēmas drošu iekļaušanu lietotāja drošības pārvaldības sistēmā saskaņā ar Eiropas Komisijas 2009.gada 24.aprīļa Regulā Nr.352/2009/EK par kopīgas drošības metodes ieviešanu riska noteikšanai un novērtēšanai noteiktajām prasībām;

92.3. apakšsistēmas tehnisko savietojamību ar sistēmu, kurā to iekļauj;

92.4. savstarpējas izmantojamības tehnisko specifikāciju noteikumu par apakšsistēmu darbību un apkopi ievērošanu.

93. Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija nedrīkst, pamatojoties uz šiem noteikumiem, aizliegt, ierobežot vai kavēt tādu strukturālo apakšsistēmu izveidi, nodošanu ekspluatācijā un izmantošanu, ja tās atbilst pamatprasībām un šo noteikumu 92. punktā minētās pārbaudes rezultāti apliecina strukturālās apakšsistēmas atbilstību šo noteikumu prasībām.

94. Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija nedrīkst pieprasīt pārbaudes, kas jau veiktas:

94.1. saistībā ar verificēšanas deklarācijas iegūšanu šo noteikumu VIII nodaļā noteiktajā kārtībā;

94.2. citās Eiropas Savienības dalībvalstīs, ja pārbaudīta atbilstība identiskām prasībām identiskos darbības apstākļos.

95. Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija ir tiesīga jebkurā laikā saņemt no paziņotās institūcijas informāciju par:

95.1. saņemtajiem verificēšanas pieteikumiem;

95.2. izsniegtajiem starposma verificēšanas apliecinājumiem;

95.3. atteikumiem izsniegt starposma verificēšanas apliecinājumu;

95.4. izsniegtajiem atbilstības sertifikātiem;

95.5. atteikumiem izsniegt atbilstības sertifikātu.

96. Ja apakšsistēma atbilst šajos noteikumos noteiktajām prasībām, Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija pieņem lēmumu par apakšsistēmas nodošanu ekspluatācijā Eiropas dzelzceļu sistēmā.

97. Informāciju par apakšsistēmas nodošanu ekspluatācijā Eiropas dzelzceļa sistēmā Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija publicē savā mājaslapā (www.vdzti.gov.lv).

98. Pēc apakšsistēmu nodošanas ekspluatācijā to ekspluatācijas uzraudzību atbilstoši kompetencei veic Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija, uzraugot apakšsistēmu lietotāju drošības pārvaldības sistēmas to drošības sertifikāta vai drošības apliecības ietvaros. Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija izmanto tiesību aktos, kā arī attiecīgajās strukturālajās un funkcionālajās savstarpējas izmantojamības tehniskajās specifikācijās noteiktās novērtēšanas un pārbaudes procedūras.

99. Ja apakšsistēmas ekspluatācijas laikā Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija konstatē, ka strukturālā apakšsistēma, kas ietverta verificācijas deklarācijā, kurai pievienota tehniskā dokumentācija, pilnībā neatbilst šo noteikumu prasībām, un apakšsistēma neatbilst pamatprasībām, tā var aizliegt apakšsistēmas ekspluatāciju un pieprasīt veikt papildu pārbaudes.

100. Šo noteikumu 99.punktā minētajā gadījumā Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija nekavējoties informē Satiksmes ministriju par visām pieprasītajām papildu pārbaudēm, pamatojot savas rīcības iemeslus. Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija norāda, vai neatbilstību šo noteikumu prasībām rada pamatprasību vai kādas savstarpējas izmantojamības tehniskās specifikācijas neievērošana vai savstarpējas izmantojamības tehniskā specifikācija neatbilst pamatprasībām.

101. Satiksmes ministrija ziņo Eiropas Komisijai par konstatētajiem neatbilstības gadījumiem un veiktajiem pasākumiem, lai tā vērstos pret to Eiropas Savienības dalībvalsti, kurā reģistrēta persona, kas sagatavojusi verificēšanas deklarāciju, un pieprasītu šai dalībvalstij veikt atbilstīgus pasākumus.

XI. Noslēguma jautājums

102. Atzīt par spēku zaudējušiem Ministru kabineta 2007.gada 13.novembra noteikumus Nr.769 "Noteikumi par Eiropas dzelzceļa sistēmu savstarpēju izmantojamību" (Latvijas Vēstnesis, 2007, 191.nr., 2009, 26.nr.)

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvu

Noteikumos iekļautas tiesību normas, kas izriet no Eiropas Parlamenta un Padomes 2008.gada 17.jūnija Direktīvas 2008/57/EK par dzelzceļa sistēmas savstarpēju izmantojamību Kopienā.

Pamatprasības

1. Vispārīgās prasības:

1.1. drošība:

1.1.1. drošību ietekmējošās sastāvdaļas (īpaši ierīces, kas ietekmē vilcienu kustību) projektē, izgatavo un montē, kā arī to tehnisko apkopi un uzraudzību veic tā, lai arī nelabvēlīgos apstākļos būtu garantēts dzelzceļa tīkla izveides mērķiem atbilstošs drošības līmenis;

1.1.2. nodrošina riteņu un sliežu saskares parametru atbilstību izturības prasībām, kas garantē drošu vilcienu kustību ar maksimāli atļauto ātrumu un ass slodzi;

1.1.3. nodrošina, lai izmantojamās sastāvdaļas iztur jebkuru ekspluatācijas laikā iespējamo slodzi vai pārsلودzi. Pienācīgi ierobežo ikvienas neparedzētas kļūmes netiešu ietekmi uz drošību;

1.1.4. projektējot stacionāras iekārtas un ritošo sastāvu, kā arī izvēloties izmantojamās materiālus, paredz iespēju ugunsgrēka gadījumā ierobežot uguns un dūmu rašanos un izplatīšanos, kā arī ugunsgrēka radītās sekas;

1.1.5. visas ierīces, kas paredzētas pasažieru lietošanai, projektē tā, lai netiktu apdraudēta šo ierīču droša ekspluatācija vai pasažieru veselība un drošība, ja tās lieto neatbilstoši izmantošanas norādījumiem iepriekš paredzamā veidā;

1.2. drošums un darbspēja. Ja stacionāras un noņemamas sastāvdaļas ietekmē vilcienu kustību, to uzraudzību un apkopi organizē, veic un kvantitatīvi novērtē tā, lai nodrošinātu attiecīgo sastāvdaļu darbību paredzētajos apstākļos;

1.3. veselības aizsardzība:

1.3.1. ritošajā sastāvā un dzelzceļa infrastruktūrā nedrīkst izmantot materiālus, kuri var radīt veselības apdraudējumu cilvēkiem, kas nonāk ar tiem saskarē;

1.3.2. ritošajam sastāvam un dzelzceļa infrastruktūrai materiālus izvēlas, izvieta un izmanto tā, lai ierobežotu kaitīgu un bīstamu dūmu un gāzu veidošanos, piemēram, ugunsgrēka gadījumā;

1.4. vides aizsardzība:

1.4.1. projektējot sistēmu, izvērtē un ņem vērā Eiropas dzelzceļa sistēmas izveides un ekspluatācijas ietekmi uz vidi;

1.4.2. ritošajam sastāvam un infrastruktūrai izmanto materiālus, kas aizkavē videi kaitīgo un bīstamo dūmu un gāzu veidošanos, piemēram, ja izcēlies ugunsgrēks;

1.4.3. projektējot un ražojot ritošo sastāvu un enerģijas apgādes sistēmas, nodrošina to elektromagnētisku saderību ar iekārtām, ierīcēm un valsts vai privātajām komunikāciju sistēmām, lai neradītu savstarpējus traucējumus;

1.4.4. ekspluatējot Eiropas dzelzceļu sistēmu, ievēro trokšņa ierobežošanas prasības;

1.4.5. Eiropas dzelzceļu sistēmas ekspluatācija normālos uzturēšanas apstākļos nedrīkst radīt nepieļaujamu zemes vibrācijas līmeni sliežu ceļu tuvumā, kas traucē citu darbību veikšanu;

1.5. tehniskā saderība:

1.5.1. nodrošina infrastruktūras un stacionāro iekārtu tehnisko parametru savstarpējo saderību, kā arī saderību ar Eiropas dzelzceļu sistēmā izmantotajām ritošā sastāva parametriem;

1.5.2. ja atsevišķos dzelzceļu tīkla posmos tehnisko parametru atbilstību ir grūti nodrošināt, drīkst izmantot pagaidu risinājumus, kas nodrošinās saderību nākotnē.

2. Īpašas prasības katrai apakšsistēmai:

2.1. infrastruktūra:

2.1.1. drošība:

2.1.1.1. veic pasākumus, lai liegtu pieeju iekārtām un nepieļautu patvaļīgu iekļūšanu tajās;

2.1.1.2. veic pasākumus, kas mazina apdraudējumu cilvēkiem, piemēram, vilcieniem braucot cauri stacijām;

2.1.1.3. publiski pieejamus infrastruktūras objektus projektē un būvē tā, lai mazinātu jebkuras briesmas cilvēku drošībai (piemēram, stabilitāte, ugunsdrošība, piekļuves iespējas, evakuācija);

2.1.1.4. paredz īpašus drošības nosacījumus kustībai ļoti garos tuneļos;

2.2. enerģijas apgāde:

2.2.1. drošība. Energoapgādes sistēmas ekspluatācija nedrīkst apdraudēt ritošā sastāva vai cilvēku (pasažieru, apkalpojošā personāla, iedzīvotāju un trešo personu) drošību;

2.2.2. vides aizsardzība. Elektriskās vai termiskās energoapgādes sistēmu darbība nedrīkst radīt tādu kaitējumu videi, kas pārsniedz pieļaujamo līmeni;

2.2.3. tehniskā saderība:

2.2.3.1. izmantojamās elektriskās un termiskās energoapgādes sistēmas nodrošina vilces ritošajam sastāvam noteiktos jaudas rādītājus;

2.2.3.2. nodrošina elektriskās energoapgādes sistēmu saderību ar vilces ritošajā sastāvā uzstādītajiem strāvas noņēmējiem;

2.3. vilcienu vadības iekārtas un signalizācija:

2.3.1. drošība:

2.3.1.1. izmantojamās vilcienu vadības nodrošināšanas un signalizācijas iekārtas un darba paņēmieni nodrošina vilcienu kustības drošības līmeni, kas atbilst dzelzceļa tīkla izveides mērķiem;

2.3.1.2. vilcienu vadības nodrošināšanas un signalizācijas sistēmas nodrošina vilcienu bezavārijas kustību arī neatbilstošos apstākļos;

2.3.2. tehniskā saderība:

2.3.2.1. visi jaunie infrastruktūras objekti un jaunais ritošais sastāvs, kas ražots vai pilnveidots pēc vilcienu vadības nodrošināšanas un signalizācijas sistēmu ieviešanas, ir piemērots šai sistēmai;

2.3.2.2. vilcienu vadības nodrošināšanas un signalizācijas iekārtas, ar kurām aprīkots vilces līdzeklis, nodrošina normālu darbību visā Eiropas dzelzceļu sistēmā konkrētajos apstākļos;

2.4. satiksmes nodrošināšana un vadība:

2.4.1. drošība:

2.4.1.1. dzelzceļu tīkla ekspluatācijas noteikumu saskaņotība, kā arī vilces līdzekļu vadītāju (mašīnistu), vilcienu apkalpojošā personāla un vilcienu vadības kontroles centra personāla kvalifikācija garantē drošu apakšsistēmas ekspluatāciju, ņemot vērā atšķirīgas prasības pārrobežu un iekšzemes pārvaldījumiem;

2.4.1.2. tehniskās apkopes darbības un to biežums, apkopes un kontroles centru personāla sagatavotība un kvalifikācija, kā arī kvalitātes pārvaldības sistēma, ko ieviesuši attiecīgie komersanti kontroles un tehniskās apkopes centros, nodrošina augstu drošības līmeni;

2.4.2. drošums un darbspēja. Tehniskās apkopes operācijas un to biežums, tehniskās apkopes un kontroles centru personāla sagatavotība un kvalifikācija, kā arī kvalitātes pārvaldības sistēma, ko ieviesuši attiecīgie komersanti kontroles un tehniskās apkopes centros, nodrošina augstu sistēmas drošības līmeni un darbspēju;

2.4.3. tehniskā saderība. Dzelzceļu tīkla ekspluatācijas noteikumu saskaņotības līmenis un vilces līdzekļu vadītāju (mašīnistu), vilcienu apkalpojošā

personāla un vilcienu vadības kontroles centra personāla kvalifikācija nodrošina Eiropas dzelzceļu sistēmas ekspluatācijas efektivitāti, ņemot vērā atšķirīgas prasības pārrobežu un iekšzemes pārvadājumiem;

2.5. ritošais sastāvs:

2.5.1. drošība:

2.5.1.1. ritošā sastāva un to savienojumu konstrukciju projektē tā, lai pasargātu pasažieru un vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) nodalījumus ritošā sastāva sadursmes gadījumā vai ja ritošais sastāvs nobrauc no sliedēm;

2.5.1.2. elektroiekārtas nedrīkst traucēt vilcienu vadības nodrošināšanas un signalizācijas iekārtu drošību un darbību;

2.5.1.3. nodrošina bremzēšanas paņēmieni un bremzēšanas radīto slodžu saderību ar sliežu ceļu, inženierbūvju, energoapgādes un signalizācijas sistēmu konstrukciju;

2.5.1.4. veic pasākumus, kas nepieļauj piekļuvi sastāvdaļām, uz kurām iedarbojas spriegums, lai novērstu briesmas cilvēku drošībai;

2.5.1.5. pasažieru ritošo sastāvu aprīko ar ierīcēm, kas briesmu gadījumā ļauj pasažieriem sazināties ar vilces līdzekļa vadītāju (mašīnistu) un apkalpojošo personālu;

2.5.1.6. durvis aprīko ar atvēršanas un aizvēršanas mehānismu, kas garantē pasažieru drošību;

2.5.1.7. pasažieru ritošajam sastāvam ir avārijas izejas ar attiecīgu uzrakstu;

2.5.1.8. paredz īpašus drošības nosacījumus kustībai ļoti garos tuneļos;

2.5.1.9. pasažieru ritošo sastāvu apgādā ar pietiekami intensīvu un ilglaicīgu avārijas apgaismojumu iekštelpā;

2.5.1.10. pasažieru ritošo sastāvu aprīko ar skaļruņu sistēmu, kas vilcienu apkalpojošajam personālam ir saziņas līdzeklis ar pasažieriem;

2.5.2. drošums un darbspēja. Īpaši svarīga aprīkojuma, ritošās daļas, vilces un bremžu iekārtu, kā arī vilcienu vadības nodrošināšanas sistēmas uzbūve ļauj vilcienam turpināt kustību arī noteiktos nelabvēlīgos apstākļos, nekaitējot izmantojamam aprīkojumam;

2.5.3. tehniskā saderība:

2.5.3.1. nodrošina elektroiekārtu saderību ar vilcienu vadības nodrošināšanas un signalizācijas iekārtu darbību;

2.5.3.2. ja tiek izmantota elektriskā vilce, strāvas noņēmēju parametri nodrošina vilcienu kustību, izmantojot Eiropas dzelzceļu sistēmas energoapgādes sistēmas;

2.5.3.3. ritošā sastāva parametri ļauj tam kursēt pa jebkuru sliežu ceļu, kur paredzēts izmantot attiecīgo ritošo sastāvu;

2.5.4. kontrole. Vilces līdzekli aprīko ar kustības parametru reģistrācijas iekārtu un nodrošina ar to iegūto datu un informācijas apstrādes saskaņotību;

2.6. tālvadības izmantošana kravu un pasažieru pārvadājumos:

2.6.1. tehniskā saderība:

2.6.1.1. attiecībā uz tālvadības izmantošanu garantē pasažieriem un kravu pārvadātājiem vismaz noteikta kvalitātes līmeņa pakalpojumus;

2.6.1.2. datubāzes, programmatūras un datu pārraides protokolu izstrāde nodrošina maksimālu savstarpēju datu (izņemot konfidenciālus komercdatus) apmaiņu starp dažādām lietojumsistēmām un operatoriem, kā arī lietotājiem ērtu pieeju informācijai;

2.6.2. drošums un darbspēja. Datubāzu, programmatūras un datu pārraides protokolu izmantošanas, vadības, aktualizācijas un uzturēšanas paņēmieni garantē šo sistēmu efektivitāti un pakalpojumu kvalitāti;

2.6.3. veselības aizsardzība. Tālvadības sistēmu un lietotāju saskarnes atbilst vismaz minimālajām ergonomikas un veselības aizsardzības prasībām;

2.6.4. drošība. Uzglabājot un pārraidot ar drošību saistītu informāciju, ievēro atbilstošas prasības informācijas pietiekamībai un drošumam;

2.7. tehniskā apkope:

2.7.1. veselības aizsardzība un drošība. Nodrošina, lai apkopes centru tehniskās iekārtas un izmantojamie darba paņēmieni garantētu apakšsistēmu drošu ekspluatāciju un neapdraudētu cilvēku veselību un drošību;

2.7.2. vides aizsardzība. Tehniskās iekārtas un darba paņēmieni, kurus izmanto apkopes centros, nedrīkst radīt tādu kaitējumu videi, kas pārsniedz pieļaujamo līmeni;

2.7.3. tehniskā saderība. Ritošā sastāva tehniskās apkopes iekārtas spēj nodrošināt drošības, higiēnas un komforta pasākumus jebkuram ritošajam sastāvam, kuram tās paredzētas.